

LUPETA

Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — Retenție: 1 an 60 cor.,
— Retenție Nr. 47—82. —

... .. **APARE**
sub direcția unui
comitet de redacție.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiunile după învoială.
Scrisori adresate se refuză.

Tărcaia.

Un oarecare ifj. Széll István trimite bătașilor din Tărcaia un salut prin „Karikás” din Dobrițin. Credem că acest „Karikás” e o foaie umoristică. Nu are de a face. Ifj. Széll István își trimite salutul, nu în glumă, ci tremurând de durerea ce îl cuprinde fiind-că s'a întâmplat, că „a învins Valahul la Beiuș”.

Nu știm cine este acel ifj. Széll István. Nici nu avem nevoie să știm. Ne ajunge, să vedem, că e plină țara de ifj. Széll István-i! Am putea să-i plătim cu aur pe Maghiarii, cari nu sunt ifj. Széll István-i. Pentru aceea trebuie să ne dăm sama despre simțirile, cari cutremură sufletul lui ifj. Széll István. Nu al lui ifj. Széll István de la Karikás, ci al ifj. Széll Istvánilor cari împodobesc întregul glob unguresc.

Ce s'a întâmplat? A învins la Beiuș Valahul. Așa se spune în vorbe înflorite, din cari trebuie să înțelegem că a fost ales deputat un Român naționalist într'un cerc, în care dintre 84 comune este numai una curat ungurească, vre-o cinci amestecate, iar celelalte sunt toate românești.

După dreptate și după toată judecata, ce s'a întâmplat acum, ar fi trebuit să se întâmple totdeauna în cercul Beiușului. Dar în urmarea politicei noastre de pasivitate și mai târziu în urmarea multelor slăbiciuni ale „Valahului” ifj. Széll István s'a obicinuit atât de mult cu gândul, că o mână de Maghiari trebuie să-i stăpânească pe Valahii mulți dar proști, încât acum când se face întoarcerea de la abuz la dreptate, domnia-lui ifj. Széll István se bate cu capul de pereți de ciudă și de desperare, pune jurământ, că nu se va împăca nici odată cu această domnie a dreptății și se mângăie cu nădejdea că va mai suna odată ceasul, când cele câteva sute de Maghiari și Jidani îi vor prinde în horă pe zecile de mii de Români din ținutul Beiușului ori chiar pe pătrarul de milion de Români câți sunt în țara Bihorului și Dumnezeu drăguțul, va da atunci ifj. Széll Istvánilor lozinca și semnalul, că nu e nici un păcat, dacă flăcăii din Tărcaia vor toca în cap cât mai mulți Valahi.

A învins Valahul la Beiuș și a căzut Maghiarul. Dar această cadere

nu li-a folosit ifj. Széll Istvánilor nici măcar atât, ca să se fie trezit să-și poată face o închipuire despre cum ar ieși o horă sângeroasă pe care și-o doresc atât de mult să se încingă pe dealurile și prin văile dela Beiuș.

Am vorbit în zilele aceste cu un bărbat de frunte al Românilor din părțile Beiușului. Acela ne spunea despre alegerea recentă amănunte, despre cari nu avusem știri mai înainte. Astfel, că în momentul izbucnirii focurilor, când toți își perduseră capul și voiau să fugă care încâtro, temându-se că le arde avutul, a fost de ajuns un semn și o vorbă din partea fruntașilor Români.

— Ședeți pe pace. Să arză; căci nu arde al Vostru.

Ca la o comandă, toată mulțimea, care era în tabăra românească, s'a așezat pe pământ și s'a făcut liniște și tăcere.

Din partea noastră cel mai mare cumpăt și o disciplină, care face minuni în momentele cele mai critice.

Iar din partea lor? Un neastâmpăr sălbatec. Strigăte desnădăjduite în fiecare clipă, cerând cu insolență baionete, focșuri și mai cerându-i și lui Dumnezeu deslegare și poate chiar un loc deosebit, tricolor, în rai, pentru fiecare flăcău din Tărcaia, care se va învrednici de a toca în cap pe vre-un Valah.

Urmează aci cea mai nouă floare literară a sentimentului patriotic maghiar, niște versuri, cari au apărut în „Karikás” din Dobrițin, Nr. 35 din 31 August a. c. Editor și redactor al lui „Karikás” este ifj. Scheppel Gyula. Tot „ifj.” și acesta și tot mare patriot — pe semne.

Üzeneta tárkányi legényekhez.

Győzött hát az oláh, elbukott a magyar,
Belényesi hegyek nem hangoznak vig dalt;
Tüszös vad hordáknak üvöltése hallszik.
Állati hangokat a szellő messze hajt...
Be más képe van most ennek a vidéknek,
Bántódása van a tárkányi legénynek.

Háromzsinű zászlót lengetett a szellő,
Kemény magyar szivbe mennyi remény szállt,
Tárkányból, ki ép volt, Belényesbe ment el,
Kossuth elveiért ki a sikra állott.
És győzött az oláh, tűntek a remények:
Könyre fakadtak a tárkányi legények.

Győzött hát az oláh, se baj jó legények,

Majd győztök még ti is, út még az az óra,
Mikor Belényesnek völgy, halmos határin
Magyar oláht szólít egy-két fordulóra,
Mikor az Isten is azt mondja: nem vétek,
Hogy oláht vágnak a tárkányi legények.

Hadd kertőljön most a fokos a padlásra,
Lesz még arra szükség, meglásátok lesz
(még,

Mikor a magyar nép a vérszopóinak
Eget-földet rázón azt dörghi, hogy — elégt
En is ott leszek majd, hogyha addig élek:
Akkor mulatunk mi: tárkányi legények.)

Ifj. Széll István.

Solie către flăcăii din Tărcaia.

A învins, deci Valahul, a căzut Maghiarul
În munții Beiușului nu răsună cântări vesele;
Se aud urletetele hordelor sălbatice încinse
(cu brăce de curele...

Glasurile animalice sunt purtate departe pe
(vânturi.

Ei! S'a schimbat acum fața acestui ținut.
Sunt în primejdie flăcăii din Tărcaia.

Altădată fâlfăia în vânt steagul tricolor
Vărsând nădejde în inimile aspre ale Ma-
(ghiarilor,

Câți au fost vii în Tărcaia, toți mergeau la
(Beiuș,

Ca să lupte pentru principiile lui Kossuth.
Și a învins Valahul, s'au stins nădejdele
Și s'au înmuiat în lacrimi ochii flăcăilor din
Tărcaia.

A învins deci Valahul! Nu-i nimic, bravi
flăcăi!

Veți mai învinge și voi. Va veni încă ceasul
(acela,

Când Maghiarul îl va prinde în horă pe
(Valah

Pe dealurile și prin văile Beiușului,
Când și Dumnezeu va zice: Nu-i nici un
(păcat,

Că flăcăii din Tărcaia îi taie pe Români.

Pună-se acum focșul în pod.
Să vedeți că o să mai avem nevoie de el,
Când poporul maghiar le va striga acelora,
(cari îi sug sângele,

Că: Ajunge! Și se va cutremura și cerul și
(pământul.

Dacă voi trăi până atunci, voi fi și eu pe-
(acolo.

Atunci ne vom face cheful noi, flăcăii din
(Tărcaia!

Ifj. Széll István.

Scrisori din Viena.

— Reconstruirea ministerului. — Uneltiri
maghiare în Austria. —

Viena 6 Septembrie.

Deși — dupăcum se zvonește — parlamentul austriac nu va fi convocat decât în a doua jumătate a lunii Octombrie, de pe acum se ocupă lumea politică cu situația nouă ce se va naște în sesiunea de toamnă. Credința generală e că ministerul, așa cum e alcătuit astăzi, nu va putea să suporte greutățile ce se vor ivi la toamnă și că cu ab-

solută siguranță va fi nevoie de o reconstruire a cabinetului.

Schimbările ce le-au provocat alegerile asupra raporturilor dinamice dintre partide vor trebui să-și găsiască o expresie în noua reconstruire. Aceasta se va întâmpla dându-se un portofoliu celui mai puternic partid german, partidului creștin-social. Portofoliul ministerului german de agricultură, pe care până acum îl ținuse un membru al partidului popular german, dl Prade, se va da germanilor agrari, cari la alegeri au cucerit un număr considerabil de mandate.

Cei doi miniștri ai clubului Cehilor, ministrul de comerț Dr. Forscht și ministrul de agricultură Dr. Pazak, se zice că ar fi obosiți de muncă și-și vor da demisia. Pentru unul dintre aceste ministere ar opta bucuroșii agrari, cari și ei sunt reprezentati în parlament prin un număr considerabil.

E însă vorba că și ministrul de justiție Dr. Klein, o rămășiță a vechiului minister de „Beamteri“, va trebui să facă loc unui om nou, fiind el un element străin într-un minister alcătuit numai de parlamentari. Ministrul de instrucție Dr. Marchet, care la alegeri a căzut în două rânduri și, dându-și seama de principiul constituționalismului, în repetite rânduri își dase demisia, — la o reconstruire a cabinetului, cu siguranță, își va realiza planul de-a demisiona. Reconstruirea cabinetului s'ar referi, prin urmare, aproape la toate resorturile.

De sine înțeles, o astfel de reconstruire radicală cere pregătiri prealabile corăspunzătoare. Ministrul-președinte baronul Beck deja înainte de vacanțele de vară, precum și în vremea vacanțelor, a avut în chestiile aceste confătuiri intime cu șefii deosebitelor partide.

Șansele reconstruirii sunt însă și acum — ca și mai înainte — puțin favorabile. Mai ales din motivul, că partidele, mai bine zis persoanele vizate nu prea au voie să ia asupra-le responsabilitatea pentru tranșarea încheiată cu Ungaria și nu vreau să reprezinte în Reichsrath proiecte la a căror alcătuire n'au contribuit. Și poate acest moment va zădărnici toate încercările de-a aduce cabinetul în consonanță cu con-

stelația partidelor parlamentare. Probabil vor avea dreptate cei cari spun, că o reconstruire a cabinetului acum e cu neputință și că nu se va putea face decât mai târziu, după tranșarea tranșării cu Ungaria.

Foarte caracteristică e nervozitatea ce se manifestă în presa maghiară în legătură cu reconstruirea cabinetului. Din purtarea aceasta se învederează cât de mult doresc să se încheie tranșarea pe un șir mai lung de ani, deși atitudinea lor tinde să facă lumea să creadă, că maghiarii nu mai vor și nu mai pot să aștepte desfacerea complectă a Ungariei de Austria.

Activitatea ciudată a dlui dr. Havass, care a fost trimis de guvernul ungar pe teritoriile litorale ale Austriei cu misiunea specială de-a intra în contact cu șefii populațiunii croate, — a provocat la noi, cu drept cuvânt, nu numai înstrăinarea ci și indignare. S'a constatat că acest emisar le-a zugrăvit croaților din Austria în culori vii favorurile ce le-ar putea avea dacă ar intra cu Ungaria într'un raport asemenea celui care există între Ungaria și Fiume. Agitația ciudată a acestui emisar a indispus și cercurile guvernului austriac. Un astfel de procedeu trebuia să provoace surprindere și indignare cu atât mai ales, că maghiarii acuză naționalitățile nemaghiare din Ungaria că urzesc „conspirații“ împotriva integrității statului, de câte ori îndrăznesc să protesteze că maghiarii vor să-i despoaie de individualitatea lor națională.

Când, mai lunile trecute, la noi în Austria câțiva politicieni s'au ocupat în mod academic cu problema Austriei-mari, cercurile maghiare au cerut numai decât ca guvernul ungar să ia măsuri împotriva acestei mișcări primejdioase. Ce ar face, însă, aceste cercuri dacă un politician austriac sau un om de încredere al guvernului austriac ar face călătorii prin Ungaria, în părțile locuite de nemaghiari și-ar desvolta acolo o activitate sistematică în scopul de-a organiza pe Români și Slovaci din Ungaria pe baza unui program antimaghiar?

Răspuns la întrebarea aceasta nu e grea de dat.

Austriacus.

Moravuri și oameni. Cine's kosuthisti? Deputatul Luby Géza, cel care în adunarea congregațională dela Sătmar îl atacase pe Wekerle pentru că a dat funcție unui „drabant“, răspunde la insinuațiile comitelui Falussy, — scurt și cuprinzător:

„Szabó Albert mi-e văr, dar n'am avut cu el nici un fel de afacere bănească. Aluzia că eu sunt sărac, iar Szabó bogat, e prin urmare o calumnie infamă și murdară, pe care dl comite suprem va fi învățat-o pe vremea când făcea parte din partidul lui Ugron și în societatea lui Bartha cu măciuca în mâni aștepta sosirea lui Kossuth la Cluj. Dacă dlui comite suprem îi plac bârfelile, n'are decât să asculte ce se vorbește în Sătmar despre procedeu lui Falussy et Cie când cu vinderea pădurilor orășenești“.

Suntem edificați!

Opoziția săsească. Pressa fraților noștri sași, în vremile din urmă, a fost nevoită să înregistreze câteva voci — ce-i drept sporadice — de nemulțumire în ce privește tactica deputaților sași și a vestitului „Zentralausschuss“. Când cu conferența acestui comitet (care a avut loc în Sibiu, la 6 Mai n. și a fost înregistrată și de ziarul nostru), câțiva membri mai tineri îi atacase pe deputații sași foarte vehement pentru atitudinea lor lipsită de energie, manifestată în discuțiile la proiectul lui Apponyi.

Ziarul de frunte al Sașilor „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ din Sibiu, în numărul său dela 5 Septembrie, publică un articol de fond „Parteizer-klüftung in Hermannstadt“ în care se stăruie asupra lipsei de disciplină între sașii din Sibiu. Pornind dela conferența din Mai constată (abia acum; atunci nu relevase cu nici un cuvânt opoziția săsească) că „de câțiva ani viața publică săsească e în descompunere“. Pe lângă comitetele cercuale legale s'au mai constituit o seamă de alte comitete private, cari fac politică pe barba proprie, influențează alegerile și vor să creeze un contrast artificial între clasa pretins dominantă și clasele pretins asuprite.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Sâmbătă seara.

Înainte uși dela cancelaria directorială, o înghesuială nemaipomenită. Nemaipomenită pentru cei-ce se prezintă pentru întâia oră în „palestrele muzelor“. Pentru cei obișnuiți cu aceste ziduri, sunt lucruri cari se repetă în fiecare an, cu o regularitate matematică.

Auri sacra fames din Aeneida s'a schimbat astăzi în setea după știință?

S'a schimbat în aparență.

În definitiv e o ediție — superficial renovată — a celebrului adagiu,

Părinții, cari tremură de frică, alătura de odraslele lor, că nu vor afla un loc în școlile medii, ori la universitate, lucrează oare sub înaltul imbold al științei? E oare setea aceea după știință, care îi împinge pe acești tineri, să-și sfărtece hainele, îmbulzindu-se pentru un loc în Alma Mater?

Și mai ales, acești băieți de abia zece ni, cari tremură în fața uși directorale,

sunt ei mânați aievea de curatul dor al proștirii?

Dacă cineva s'ar ridica să le spună:

— Măi băieți! Cine va adus pe voi în acest oraș străin, de care vă era groază înainte de a-l cunoaște? Cine v'a pus să vă lăsați satul vostru cel drag, părinții și frații, poienile și munții, pentru ca să începeți o viață ticăloasă, cu pieptul la masă, cu ochii rătăciți printre slovele nepricepute? Haideți acasă! Intoarceți-vă iarăș în satele voastre — rămâneți acasă!

Băieții ar căsca ochi mari, și pe urmă ochii li-s'ar umplea de lacrimi.

S'ar gândi la glumele și jocurile din satul lor, la casa lor din marginea pârâului, la tovarășii de jocuri, cari au rămas departe, în zarea luminoasă a locului copilăriei. Ce dulce era viața acolo, ce bine era acolo! Abia acum își pot da seama, când sunt departe.

Și lacrimile mamelor și suspinele năbușite ale părinților nu confirmă oare și ele această mahnire a băieților pribegiți la școală?

E setea după știință, va zice cineva.

Și nu e.

Știința numai e astăzi o... artă pentru artă.

S'a trecut vremea Aristotelilor, a Sfinților Toma de Aquino și a Kanților.

Azi Spencer concretizează un adevăr sociologic, când spune, că educația are să se extindă la „ceea ce se poate schimba în bani mărunți“...

Atât.

Medicul și profesorul, avocatul sau tehnicul n'au timp de aci încolo să aprofundeze tainele anatomiei și ale filologiei, nici să-și însușească cu adevărat temei vechile codici de drept roman, sau tainele nepătrunse încă ale fenomenelor electrice.

Ei vor trece peste marile probleme ale branșei lor, cu trenul accelerat, oprindu-se abia din când câte la o haltă... Și problemele adânci ale științei le vor trece pe dinaintea ochilor, abia dându-le câte un prilej de adâncă emoție...

Știința ca atare rămâne și ea un lux astăzi, rezervat pe seama puținilor muritori, cărora împrejurările și norocul le dau răgaz să se adape mai cu deadinsul la izvorul ei.

„N'ar fi greu — zice ziarul săsesc — să dai cu desăvârșire la o parte comitetul central care în acțiunile impuse de datorințele sale atât de adese e împiedecat, și să-l înlocuiești cu oameni noi, aleși după inima „conventiculiștilor“ numiți după zilele în cari se întrunesc. Ar fi peste măsură de interesant și de instructiv de-a vedea cinstita opoziție la cârmă“.

Autorul articolului pledează însă pentru strângerea rândurilor și abandonarea politicii „pe barba proprie“, mai ales că sufragiul universal cu urmările sale revoluționare impun tuturor datorința să se adune într'o singură tabără puternică.

Atât spune ziarul săsesc. Printre șire se întrevede că a început să se formeze și între frații sași un partid de acțiune, nemulțumit cu partidul bătrânilor conservatori.

„Bani și politică“. Aceste două noțiuni, cari se înfrățesc și de altfel prea adese-ori în viața reală, încap bine ultitul unui articol prim al ziarului „Pesti Hirlap“. „Bani și politică!“ Lui „Pesti Hirlap“ îi este atât de cunoscută această înfrățire...

Dar, se vede treaba, că afacerile patrioților merg foarte prost, ori că e să se facă vre-o șmecherie și e nevoie ca toate privirile să fie abătute către alte părți. Așa ne explicăm truda bietului „Pesti Hirlap“ de a-și îndemna pe patrioții săi la asalt împotriva băncilor românești, „P. H-p“ vrea să taie dintr'o dată nodul gordian și vine cu o propunere originală :

„Sunt trei bărbați în Budapesta, cari dacă și-ar da mâna și s'ar decide pentru o acțiune comună ar putea să sugrume institutele de bani ale naționalităților. Acești domni sunt: Kléh István, președintele băncii „Első Hazai Takarékpénztár“, Kornfeld Zsigmond președintele „Băncii de credit“, și Lánctzy Leo președintele „Băncii comerciale“... Acești trei în foarte scurt timp numai iac'asa ca în jucărie ar putea să cumpere toate acțiunile băncilor naționaliste, apoi ar putea să pună în fruntea acestora ca directori niște buni patrioți și să inaugureze o politică financiară maghiară cinstită (O cunoaștem. Red.) în întinuturile periclitate!!...“

Câți sunt fericiții aceștia ?

Fiecare popor i-ar putea număra aproape pe degete.

Ei bine, ce vreți atunci voi miile de băieți ragezi, cari vă înghesuți să vă rupeți coastele pentru un loc de gimnaziu ?

E setea de știință, care vă dă zor ?

E — sacra fames, auri sacra fames a lui Vergiliu.

Vouă vă trebuie pâne : un post oare-care, cât de modest sau cât de înalt ar fi el, dar, în definitiv, — pâne!

Veacul nostru schimbă știința în bani mărunți, prea mărunți adese !

Și voi vă imbulziți să ajungeți la acești bani mărunți, vă străduiți să luați și voi un loc alături de semenii voștri și munciți din greu, fără dragoste și fără entuziasm.

Nu vă trece prin minte, că în veacul acesta utilitarist știința voastră abia de apasă mai mult în cumpănă, ca ori-ce altă muncă ce se poate cântări cu bani adeseori mai grei decât mărunțișul pomenit de Spencer ?

Nu vă gândiți că de-odată cu evoluția

Care va să zică e nevoie mare de sinecure pentru patrioți.

Noi nu adăugăm nici un comentariu. Singurul comentariu potrivit pot să-l dea conducătorii băncilor noastre prin o muncă stăruitoare și prin o înțeleaptă precauțiune. La așa gânduri dușmane de geaba am răspunde cu comentarii în ziare. Fapte !

Zoologie. Inspectorul școlilor din Bihor a trimis comisiei administrative raportul următor :

„Nagy Imre, directorul școlii de stat din Aleșd, a uitat în așa măsură de respectul ce-l datorește superiorilor săi, încât pe Măria Sa dl ministru de instrucție publică l'a numit vită“.

Cunoștințele zoologice ale domnului director de școală sunt mai bogate decât s'ar presupune pe baza acestui raport.

Pe un membru al senatului școlar l'a numit ipopotam, pe altul jidan pă . . . , iar când dl ministru de instrucție i-a adresat o ordinațiune a izbucnit în cuvintele : „Ce vită ! Cum îndrăznește un om ca acesta să primească să fie ministru ?“

„Vită ! Ministrul e o vită ! Apponyi Albert o vită ! — observă cu ironie «B. Napló». — Prea mult. Asta nu se mai poate înghiți. Un jidan pă . . . , un ipopotam ar fi putut fi înghițit, dar că ministrul e o vită, — asta e prea mult ! Comisia administrativă a pornit împotriva lui Nagy cercetare disciplinară. Numai atâta pedeapsă ? La spânzurătoare cu el, la spânzurătoare !“

Ad graecas calendas. Vicepreședintele camerei deputaților, Návay Lajos, odinioară satelitul contelui Tisza, iar astăzi membru al partidului constituțional, și-a ținut darea de seamă în Mezökövácsháza, declarând, între altele, că : „Proiectul despre reforma electorală e în lucrare ; o astfel de chestiune importantă cere, însă, timp. Nu vreau să amăgesc pe nimeni cu promisia că la toamnă se va lua în discuție proiectul despre supragiul universal. Nici vorbă nu poate fi să ajungă înaintea Camerei în toamna aceasta“.

Și aproape toți miniștri au declarat că la toamnă se va prezenta Camerei. Cine a mînjit dară ?

Plângere — zadarnică. Marele ziar „Hamburger Nachrichten“ din Hamburg are informația că la toamnă partidul poporal german din Ungaria va trimite o delegație monstră la ministrul de interne Andrassy

în intelectuală, evoluează în mod fatal și aspi rațiile noastre ?

Nu vă gândiți care o să fie sfârșitul acestei evoluții atât de inegale ?

Nu, băieți, voi nu vă gândiți la nimic acum decât la strălucita carieră, ce veți parcurge. Cariera aceasta e, de sigur și mai strălucită încă, privită cu ochii unui părinte.

Cine ar îndrăzni să rumpă cu mână sacrilegă această strălucitoare pânză de păiangen ?

Cine ar cuteza să risipească iluziile atâtor tinere vîrstare și atâtor părinți iubitori, părinți cari nu mai cred azi decât în carierele atot-stăpânitoare științi ?

Nimeni ; eu mai puțin !

Și totuși, cum vă văd înghesuindu-vă, înaintea ușei directoriale, dragi băieți, îmi vine să vă spun și eu ceva. Un gând luminos, un gând de mîhnire mă stăpânește, un amalgam de întunec și de lumină :

— Mi e drag de voi, mi-e milă de voi !

— Al. —

pentru a i-se plînge împotriva volnicilor organelor administrative.

„Așteptăm cu curiozitate cu ce va scuza dl ministru procedeu organelor sale, — zice ziarul german.

La ce bun atâta curiozitate ? Dl ministru își va întreba aceste organe dacă au săvârșit volnicii, ele vor răspunde că nu și — afacerea e tranșată. *Probatum est.*

ROMÂNIA.

Diplomele secundare ale României.

S'a observat că elevii liceelor din România după ce au sfârșit cei opt ani de studii prevăzuți de legea din 1898 asupra învățământului secundar și superior, în caz când vroiau să se înscrie ca studenți regulați în universitățile din străinătate, pe baza certificatului de sfârșit de studii, se izbeau adesea de dificultăți, sau chiar li se refuza înscrierea pe motivul că acest certificat nu e considerat ca echivalent cu vechea „diplomă de bacalaureat“.

Față de această stare de lucruri, d. Sp. Haret, ministrul instrucțiunii publice, a însărcinat pe d. Const. G. Ionescu, inspector al învățământului secundar, se redacteze un memoriu asupra organizării învățământului în licee.

Memoriul acesta a fost tradus în limba franceză, tipărit într'o broșură, și va fi distribuit, prin ministerul de externe, tuturor universităților străine.

În această broșură se analizează sensul și însemnătatea examenului nostru de sfârșit de studii, drepturile pe cari acest examen le conferă în România, și raportul dintre acest certificat și diplomele similare din principalele țări, și încheie :

„Posesorii certificatelor de sfârșit de studii eliberate în România, trebuiesc deci admiși în Franța, în Germania și în Austria, în toate școlile unde diplomele echivalente ale acestor țări dau dreptul de înscriere. În ceea ce privește celelalte țări, cel mai simplu lucru este a se acorda certificatelor noastre de sfârșit de studii aceleași drepturi cu cele ce se acordă certificatelor de maturitate similare din Rusia.“

Congresul petrolifer.

Azi se va deschide în București congresul petrolifer anunțat de mai de mult. Membrii cari au venit deja, au făcut Joi o excursie la Valea Prahovei.

Numărul excursioniștilor a fost de 79.

La orele 7 și 45 au ajuns la Băicoiu, unde după ce au vizitat fabrica „Aurora“ au luat la orele 8 dejunul oferit de societatea „Aurora“.

După aceasta la 8.45 au plecat la exploatațiunile din Băicoiu, unde au rămas până la orele 10. De la 10 până la 10 jum. s'a făcut o preumblare până la Țintea, unde au rămas până la 11 și jum.

Apoi toți excursioniștii au făcut o preumblare, în trăsuri, până la pădurea statului. La orele 12 au luat masa, în pădurea statului, oferită de societatea „Româno-Americană“.

La ora 1 au plecat să viziteze regiunile Făget și Recea.

O desmințire.

Guvernul a comunicat biurolui presei din ministerul de interne următoarea notă :

Mai multe ziare au răspândit știrea că

guvernul ar pregăti un proiect de lege pentru înființarea monopolului fabricației alcoolului.

Suntem autorizați a declara că nici vorbă nu poate să fie despre un asemenea monopol și că fabricarea alcoolului va urma să fie tot atât de liberă în viitor precum a fost și până astăzi.

Un nou act de tirănie.

La o săptămână după măcelul dela Pănade, suntem nevoiți să înregistrăm un nou act de volnicie, săvârșit de jandarmi la ordinul unui pretore — față cu locuitorii români din comuna Serețel.

Despre acest caz revoltător i se scrie „Gaz. Tr.” din Brașov:

„Duminecă, la 1 Septembrie st. n. nu s'a putut ținea serviciu divin în biserica românească gr. cat. din satul Serețel, comitatul B.-Năsăud...

Când a venit preotul să slujească la biserică, a aflat satul pustiu și jalnic de tot. Căci absoluta și toată partea bărbătească a fost scoasă cu gendarmii între orele 6 și 7 dimineața, de fisolgăbirăul Hunyadi — la pădure, la hăituit (ca gonaci la vânătoare) — unde au venit mai mulți domni din Bistrița.

Cantorul, fățul (crâsnicul), clopotarul, încă au fost siliți și împinși de gendarmi la pădure, deși cu lacrimi s'au rugat să-i lase, să poată fi de ajutor preotului, ca să poată, face slujba, că chiar azi așteaptă oamenii mai tare pe preot, că au multe și numeroase lipsuri sufletești. O muiere, aproape de naștere, a voit după datina creștină, a se împărtași cu cele sante; rudeni și părinți s'au pregătit să facă pomeniri și pomene pentru cei depărtați la America.

Pentru o fată moartă, ce era în comună, n'a avut cine trage clopotul, și la înmormântare n'au fost pe la 3 oare p. m. decât copii mici și muieri...

Preotul, neavând cu cine ține biserica (biserica a rămas închisă), s'a depărtat acasă, și servitorul i-a adus prescurile neslujite acasă, în parohia matre, ca să le slujască firește, în altă zi...

Seara, când s'a întors satul dela pădure, oamenii așa erau de supărați de această batjocură, încât la mulți nici de cină nu le-a trebuit... și plângea tot satul.

Până acum nu s'a făcut nici o arătare la locurile mai înalte din partea comunității bisericesti... Și aceasta ar trebui preotul înouși și cu comitetul să o facă!

E de însemnat că Jidovii — și Jidovii sunt cam 20 familii — nu au fost scoși la hăituit, — asemenea și un Maghiar, — care locuiește în comună.

Numai bieții Români! Și numai în zi de Duminecă!?...

Pentru ce?“

Pentru ce?

Oare nu pentru că prea răbdăm nelegiuirile? Trebuie să ne facem noi dreptate dacă nu ni-o fac cei competenți.

„O idee“.

— *Discuții libere.* —

Cetind ziarele arhișoviniste din capitală și provincie cu minciunile și întortochierile lor tendențioase, nu ne mirăm absolut, că întreaga opinie publică maghiară, care stă nemijlocit sub impresia lor, își câștigă o icoană de tot falsă despre toate ce se petrec în luptele politice și pe terenul economic și de științe al țării și că observă o atitudine dușmănoasă față de tot ce e românesc, deși e înălțător și nobil.

Publicul întreg e inficiat de cele relatate fals și cu rea credință, iar reacțiunea în urma celor auzite și reproduse se descarcă cu vehemență asupra noastră, cari singuri luptăm cu arme cinstite contra tot ce e corupt în acest sistem de guvernare, cari luptăm în contra iezuitizmului perfid al cercurilor conducătoare.

Adevărurile și argumentele cari le aduc politicienii noștri și lupta desinteresată a presei noastre, cari toate și refer nu numai la soarta neamului nostru, ci la toți locuitorii acestei țări, nu află răsunet decât numai în cercurile noastre mai restrânse, și numai din partea noastră își câștigă acești luminători ai poporului mângăerea și satisfacția binemeritată pentru jertfele multe ce le aduc și pentru buna intenție a luptelor lor.

În coloanele acestui ziar încă s'a relevat, că sub împrejurările acestea ni se impune o datorință sfântă, să căutăm căile, cari ar fi potrivite ca să paralizăm efectul păgubitor al ziarelor șoviniste, și să înlocuim informațiile lor cu știri adevărate, scrise cu intenția de a da informațiuni reale publicului mare.

Am firma speranță, că se vor găsi și între frații noștri unguri, bărbați, cari nu sunt pe deplin turmentați de acest șovinism bolnav dus până la paroxism, și cari, admitând în general îndreptățirea existenței noastre ca națiune, ne vor da concursul lor, ca să vindicăm publicul maghiar de această boală periculoasă, și — având în vedere scopul urmărit de noi, de a pune bazele unei înțelegeri reciproce între popoarele acestei țări, — vor da din curată însuflețire ajutorul lor intelectual și moral la crearea unei nouă direcțiuni în presa țării.

Editarea unui ziar maghiar cotidian, sau un adaus la prețuitul Dvoastră ziar, scris în spiritul păcii, cu informațiuni reale, adevărate și cu reproduceri întregi și complete a discursurilor parlamentare — cred că ar duce la țintă.

Rog pe cei competenți să delibereze asupra acestui plan de o acțiune nouă, căci discutibilă e orice idee, ce se ventilează cu o intențiune bună și patriotică.

„Un prietin“.

O chestiune importantă.

Panciova, 5 Sept. 1907 v.

Sunt aproape opt ani de când în Panciova după forțări supra omenești, s'a înființat o parohie ortodoxă română, independentă de Sârbi.

Îndată după acest fapt frumos și deosebită importanță națională, în urma cererii forurilor noastre bisericesti competente, tribunalul regesc din Budapesta, delegat de Maiestatea Sa, a recercat judecătoria cercuală de aici să efeptuiască ascultarea prealabilă a martorilor noștri în procesul de despărțire ierarhică de către Sârbi de aici,

* Vezi nrul 183 Știrile zilei.

care proces cu timpul se va pune în curgere.

Această ascultare de martori a fost efeptuită cu rezultat favorabil cauzei noastre.

Până acuma însă acest proces nu s'a pornit, deși existența parohiei noastre stă în strânsă legătură cu aceasta.

Deoarece au trecut aproape 40 ani dela decretarea despărțirii ierarhice a tuturor Românilor din Transilvania și Ungaria, și astfel dreptul Românilor cu privire la intențarea proceselor de despărțire ierarhică se poate prescrie, și în scurtă vreme se va aduce hotărâre în chestiunea punerii în curgere a amintitului proces, în calitate de membru al parohiei de aici, țin de sfânta mea datorință să atrag atențiunea forurilor noastre bisericesti competente și în special a delegațiunii congresului și a dlui Dr. Emil Babeș juriscultatului bisericei noastre în procesele de despărțire ierarhică, asupra stării parohiei din Panciova și asupra administratorului acestei parohii.

Starea parohiei din Panciova, de mult timp e foarte tristă și dureroasă. Români din Panciova nu sunt nici vii nici morți: sunt în agonie.

Acest mare și distrugător rău se atribuie administratorului parohiei noastre, Iancu Cerbu (tot odată și translator verbal de limba română-maghiară pe lângă tribunalul și judecătoria cercuală din loc) care, spre nenorocirea cauzei noastre, de când e aici, absolut nimic n'a făcut în interesul parohiei, căci în loc ca zilnic să așeze câte o cărămidă la modestul fundament al parohiei, zilnic a săpat în jurul acestui fundament! Iar dacă forurile noastre bisericesti competente — în cel mai scurt timp — nu vor pune stavilă muncii distrugătoare și neromânești a lui Iancu Cerbu, astăzi sau mâne fundamentul parohiei noastre trebuie să se prăbușească, să se ruineze — ceea ce e identic cu nimicirea pentru totdeauna a bisericei și cauzei românești din Panciova!

Purtării nespuse de condamnabile și incompatibile cu chemarea preoțească a administratorului parohiei noastre se atribuie și nespuse de tristul și durerosul fapt concret, că Români din Panciova s'au înstrăinat de biserică, pe care nimeni nu o mai cercetează; că focul conștiinței naționale de nou se stinge, iar dragostea de limbă, neam și toate moștenirile strămoșești din nou degenează!

Toate acestea sunt în detrimentul cauzei noastre, și cu atât mai mult, că noi aici nu avem școală românească. Deci pentru Români din Panciova, biserica e de importanță foarte mare căci biserica trebuie să suplimenteze și chemarea școlii.

Existența bisericei românești în Panciova e de însemnătate națională, căci e lucru atât de bine cunoscut, că mii de Români, de aici și din jur, astăzi sunt sârbizați, ei și-au părăsit portul, datinele, obiceiurile strămoșești, ba și-au uitat chiar și dulcea limbă maternă!

De ce să nu servim deci în ajutorul acelor frați ai noștri, în al căror piept focul conștiinței naționale încă nu s'a stins cu totul, căci mai este o schintea palidă, tremurătoare, de ce să nu-i scăpăm din lanțurile ierarhiei sârbești, până ce nu e târziu?!

Înzadar avem noi aici biserică dacă păstorul nostru sufletească absolut nu-și implinește frumoasa și nobila chemare preoțească.

E deci necesitate imperativă, ca venerabilul Consistor din Caransebes să ordoneze cercetare disciplinară în contra administratorului parohiei de aici, și cu atât mai mult, căci în contra acestui nedemn slujitor al altarului, pe calea publicității, în ziarul „Re-nașterea“ s'a ridicat acuze foarte grave, acuze nespuse de compromițătoare nu numai pentru d-sa, ci și pentru biserică.

Interesele parohiei de aici cer, ca Iancu Cerbu să fie absolvat de administrarea parohiei noastre și înlocuit cu alt administrator, care cu dragoste, devotament și abnegațiune să îmbrățișeze și să muncească pentru desăvârșitul triumf al sfintei cauze a Românilor din Panciova.

Fulger.

Cronica externă.

Biserica grecească din Turcia supusă controlului european.

Ziarul „Wiener Allg. Zeitung“, organul oficial al guvernului austriac, publică un articol în care zice:

„De zeci de ani ideea națională grecească ruinează biserica ortodoxă. În adevăr, patriarhatul a luat caracterul național grecesc și s'a apucat să grecezeze pe ortodoxii de alte naționalități.

Patriarhatul, prin transigența sa în chestiunea aromânilor și în chestiunea bisericească dela Varna, și-a atras ura Românilor și a Bulgarilor.

Acum patriarhatul trece prin gravul pericol de a pierde simpatiile străinătății.

Mitropoliții greci din Macedonia favorizează pe față brigandagiul și asasinatetele.

Această politică a patriarhatului vatămă nu numai biserica grecească ci și întreaga națiune grecească și Grecia ar trebui să despartă politica sa de aceea a patriarhatului.

Numeroase petițiuni ale patriarhatului adresate puterilor n'au fost luate în seamă. Patriarhatul ar trebui să nu uite nici un moment că biserica ortodoxă din Turcia este și ea supusă controlului european.“

*

Tolstoi și turburările agrare din Rusia.

Contele Tolstoi a adresat redacțiunii „Voci Moscovei“ o interesantă scrisoare asupra turburărilor agrare, cari bântue Rusia. Iată pasagiile esențiale:

„Când o mulțime de țărani ațâțați, înșelați, aprinși de revoluționari incendiază un domeniu, doboară o pădure, asasinază pe un proprietar sau pe un intendent; când fiii țărănilor din sate, pierduți prin orașe și înțărâtați de revoluționari jefuesc o cârciumă, un birou de poștă sau asasinază pe un comerciant, când oameni din popor pervertiți și sfătuiți la rău săvârșesc o crimă, — toți exclamă, scriu și tipăresc: Sălbaticul și bestialul popor rus! Să i-se dea puțină libertate și totul (toate lucrurile frumoase pe cari le facem noi) va fi distrus de acești barbari.

„Dar acei cari săvârșesc aceste urâte fapte sunt zecimi, sutimi. să zicem mii și noi acuzăm un popor de 150 milioane de oameni, imputându-i crimele a vre-o câtorva.

„Această calomnie nu atinge poporul, ci pe noi ceștialați, cari ne înstrăinăm frumosul și prețiosul sentiment de dragoste și încredere către aproapele nostru și cari înțărâtam în inima noastră dușmănia către cine? Către poporul care ne hrănește, care slujește și veghiază asupra noastră.

„Poporul — acest popor mărginit și lipsit de cunoștințe — în mijlocul nebuniei, al neliniștii și urei cari ne strâng pe noi, doctii și inteligenții, continuă singur — în marea lui majoritate — să trăiască liniștit, chibzuit, laborios, omenește.

„Și noi tot spunem: „Popor bestial!“ și vrem să-l instruiem și să-l îndreptăm.

„Noi nu trebuie să-l instruiem și îndreptăm, ci să-i înțelegem bine viața, să învățăm să trăim ca dânsul, potrivit faptelor noastre.“

Evenimentele din Maroc.

În Maroc de-ocamdată e liniște. N'a sosit nici o veste despre ciocniri noi, au sosit însă știri cari raportează despre nașterea unui puternic curent anti-francez. De altminteri se iau toate măsurile pentru apărarea intereselor supușilor europeni.

Corpul diplomatic din Tanger a adresat ministrului de război întrebarea ce măsuri va lua pentru restabilirea ordinii și pedepsirea turburătorilor. El Gebbas a propus instituirea unui tribunal marțial.

„Daily Telegraph“ scrie că în curând vor izbucni din nou revolte crâncene. Temerile

aceste sunt confirmate și de sosirea de trupe noi. Eri a sosit la Casablanca un batalion de legionari străini și cantități mari de muniții. Alte trei batalioane sunt așteptate pe zilele aceste.

Convocare.

În senzul §§-ilor 23 și 26 din statute membri Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă la

adunarea generală ordinară

în Bistrița, în zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1907.

Programul adunării este: *Sedința I.* Sâmbătă, la 21 Septembrie st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) cenzurarea socotelilor anului 1906 și a proiectului de budget pentru anul 1908;
 - c) Inscrierea membrilor.
5. Prezintarea eventualelor propuneri. *)

*) Eventualele propuneri au să fie prezintate în scris pe zidiul Asociațiunii (în Sibiu, Strada Morii Nr. 6) cu 7 zile înainte de adunarea generală.

Sedința II. Duminecă, la 22 Septembrie st. n. orele 10 a. m.

1. Rapoartele comisiunilor.
 2. Alegerea comitetului central, al preșidentului și al vice-preșidentului.
 3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1908.
 4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
 5. Inchiderea adunării generale.
- La orele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferințe publice, ținute de d-nii: *Gr. Pletosu și Octavian Goga.*

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român“, ținută la 24—26 August 1907.

Iosif Șterea Șuluța m. p.,
president.

Octavian C. Tâslăuanu m. p.,
secretar.

ȘTIRILE ZILEI.

Sâmbătă, 7 Septembrie.

— **Dr. Vasile Lucaciu aflăm cu bucurie că e convalescent. O telegramă ne anunță, că astăzi a părăsit patul și a putut să-și vadă de lucrările d-sale.**

— **Dicționar muzical român.** Un dicționar muzical în limba română în care dl Göring va vorbi — pe lângă tot ce se poate rezuma pe scurt despre muzică — și de muzica românească, de compozitorii și executanții lor, va apare în curând, în editura unei case germane. E trist că o asemenea lucrare nu a putut găsi aci la noi un editor mai puțin materialist și a trebuit străinii să recunoască necesitatea și importanța unei asemenea lucrări.

(„V. Naț.“)

— **Urmașul lui Brankovits.** Deputatul Sârbilor, dl Mihai Polit a publicat în „Pester Lloyd“ un articol, în care scrie, că urmașul lui Brankovits nu poate fi epicopul Vârșetului, Zmeianovits, care nu știe nici unguerește, și a căruia atitudine împotriva patriarhului defunct este bine cunoscută la Curte și guvernului ungueresc. Pe partea lui Zmeianovits sunt radicalii cari în congres au o majoritate de numai un vot.

— **Arestați pentru spionaj.** În Rostov lângă Don în Rusia alaltă eri au fost prinși șase ofițeri japonezi pentru spionaj. S'au găsit la dânsii mai multe documente

Munții sunt acoperiți cu zăpadă, iar pe întreg teritoriul comitatului stăpânește un timp compromițătoare. În cercul din Rostov intraseră ca acrobați, iar în Petersburg s'au dat de artiști ai curții japoneze din Tokio.

— **Foc în Constantinopol.** Din Stambul vine știrea telegrafică despre un groaznic incendiu, care a consumat 100 de case și prăvălii.

— **Notar orășenesc sătul de viață.** Din Giula se anunță următorul caz de sinucidere: Hoffmann Ferencz, notar la casa orașului și-a tras un glonte în cap cu pușca ofițerului de honvezi, care locuia la el. Motivul pentru care și-a luat viața, nu se știe. Se dă cu socoteală că de teama investigației ce s'a pornit împotriva sa, a ales moartea.

— **Almanachul societății academice române din Budapesta „Petru Maior“** costă 1 cor.+30 bani porto postal. (În rândul trecut s'a publicat greșit 20 bani în loc de 30 bani spese pentru expediție).

— **Pentru Brad.** Preste vacanțe au intrat în favorul sporirii fondului gimnazial din Brad următoarele dăruiri noi însemnate:

Someșana, institut de economii și credit, Dej K. 300. Luceafărul, Verșet K. 300. Ioan Bulzan, plugar în Vața de sus, K. 200. Societatea meseriașilor români din Hațeg K. 130. Tinerimea română studioasă din Brad venitul curat de la petrecerea de 29 Iunie a. c. K. 191. Membrii societății române academice din Berlin prin cand. de prof. Dr. Vasile Kindris K. 168.68. Dr. Liviu Tămășescu, adv. Arad K. 100. D-ra Valeria Popp cântăreața artistă din Budapesta, cunună eternă pentru fer. său tată Ioan, prof. în Sighetul Marmației și mama sa Maria Oros K. 100. Tinerimea română din Sighișoara Cohalm venitul petrecerii din 28 Aug. a. c. K. 80. Din venitul curat dela concertul dat în Criscior la 29 Iuliu prin corul bisericesc din Băița, condus de inv. Sabin Iula K. 60. Traian Vațian, paroh ort. rom. Arad K. 50. Vasile Duma, ppresb. din venitul petrecerii din C. Monoștor K. 38.60. Venitul concertului din Topârcea K. 20. Vasile Roșca, plugar în Murăș-Uioara K. 20. Venitul petrecerii tinerimii rom. din Ibănești-Kodae K. 20. Unirea, institut de credit, Voad, K. 20. Vasiliu Giurgiu, paroh în Vața de sus, K. 50. Alex. Teotu, paroh, Leata, K. 25. Tribuna, ziar, Arad, K. 20. Nicolae Rașovan din T. Cubin K. 10.

Jertfa lor curată fie binecuvântată! Exemplul vrednic de urmat, afle mulți urmăritori! Să jertfim, fraților, căci mare lipsă avem de jertfă curată!

Epitropia gimnazială,

Brad, 3 Sept. 1907.

— **Țigani hoți.** Niște țigani vagabonzi de cari este plină țara, au furat un inel de aur de pe statueta Sfintei fecioare din capela din Tablék, loc de pelerinaj pentru credincioșii catolici. Țiganii au intrat în capelă sub pretext să se roage, dar văzând inelul pe statueta, iute au uitat pentru ce a intrat în biserică, și furară inelul. În Szigetvár, unde au voit să vândă inelul unui giuvaergiu, au fost prinși.

— **Holera.** Din Sosnovitze se comunică știrea telegrafică: În două comune din apropiere s'au ivit două cazuri de îmbolnăvire de holera. Un gendarm și nevasta unui gendarm de gară a murit.

— **Foamete în Irlanda.** Din Londra se telegrafiază următoarele: Conform știrilor sosite aici părțile vestice ale Irlandei sunt amenințate cu foamete în urma relei recolte de cartofi. E teamă că nici lemne de foc pentru iarnă nu vor fi în de ajuns, așa că populația se află în fața unei negre mizerii.

— **Baronesă ucigașă.** În orașul Kraski din Lituania tânărul baron Sanislau Hahn s'a certat cu mamă-sa pentru-că aceasta i-a făcut aspre imputări pentru viața sa destrăbălată. În cursul certeii baronul a insultat pe mamă-sa cu cuvinte necuviincioase, pentru cari baronesa se infurie atât de mult încât luă revolverul de pe perete și-și omorâ nemernicul fiu. În urma asta și mama ucigașă s'a împușcat.

— **Zăpadă în comitatul Sibiului.** În

mai multe comune din comitatul Sibiiului, după cum se anunță din Sibiiu, a nins erica de iarnă. Asemenea știri sosește și din Turieț-Sveti-Martin. Virful Tatrei și ale Craiovanului sunt albi de zăpadă. Pe semne anul acesta va fi o iarnă timpurie.

— **Țigani ucigași.** Este nemai pomenită îndrăzneala țăganilor ungurești, cari numai unde pot,ucid, jefuesc și fură. Mai zilele trecute s'a întâmplat că niște țigani au încercat în capitală să pătrundă în o casă, și poate le răușia planul infernal, dacă un polițist nu-i simțea și zădărnicea ceea ce intenționau. De sine înțeles că polițistul chemase în ajutor o droaie de alți polițiști, care singur nu îndrăznia să înceapă cu banda țigănească. S'a desvoltat o adevărată luptă între polițiști și țigani, cari în desperația lor au rupt cordonul polițiștilor și au reușit fără de doi țigani, toți ceilalți să scape.

Probabil banda aceasta să fi comis și omorul de eri noapte în comuna Maglód.

În crâșma acestei comune se aflau câțiva țigani și o calfa de frânar. Țiganii începură vorbă cu calfa și la urmă ajunseră la ceartă cu el. Urmarea a fost că frânarul a luat-o la sănătoasa din crâșmă, și până la locul pe care-l cedase judele comunal să poposească peste noapte. Țiganii însă se furișează după dânsul, și cum acesta nu încuise ușa țiganii intrară la el și-l omorâră apoi au incuiat ușa și au luat cheia.

Gendarmii au prins de veste ce au săvârșit țiganii și i-au deținut la crâșmă. Ferecați în lanțuri au fost apoi aduși la Pesta unde au fost dați pe mâna procurorului.

— **Burdia între alegătorii săi.** Primim desmințirea de jos:

„În numărul cel mai recent al Luptei printre cei prezenți la primirea d-lui Burdia în Bozovici corespondentul d-voastră mă înșiră și pe mine. Cred deci de lipsă a desminți categoric. Eu am fost în Bozovici în ziua din chestiune, dar nu la deputatul Burdia, ci ca membru în comitet, la părintele comunității de avere în afacerile averii grănițerești și astfel numai după-ce au trecut toate manifestațiile primirii, banchet etc. Nu e nobil de la corespondentul d-voastră când se nizește a mă defaima fără motiv. Cu stimă Nicolae Novacovici, preot în Gerboveț.

— **Atentatul unui conducător de tramvaiu.** Un conducător de tramvaiu încercase eri seara ca să omoare pe un tovarăș al său pentrucă acesta ar fi cauza că dânsul a fost dat afnră din slujbă. Diresția însă n'a voit să-l mai suferă pentru că era un bețiv și jumătate și un certăreț și bătaș fără păreche, seara luase la sine un revolver și s'a dus să pândască pe tovarășul său pentru aș-și răzbuna în cootra lui. Nu peste multă vreme veni contrarul său cu un tramvai, în care nu era vina. Atunci de odată scoase revolverul și-l descărcă asupra lui Szente, care a rămas neatins. Atentatorul în urma aceasta a fugit, dar recunoscutul a fost prins și arestat.

— **Catastrofă de tren în Galiția.** În apropierea stațiunii liniei ferate Bukaciovce în Galiția s'a întâmplat eri o mare catastrofă de tren, derailând un tren de persoane. Derailarea s'a întâmplat astfel că sărind de pe șine locomotiva, a răpit cu sine în urma iutei și 9 vagoane dintre cari cele două dintâiu s'au răsturnat și s'au aprins. Aceste două vagoane s'au prefăcut în cenușe dimpreună cu pasagerii, cari n'aveau răgaz să fugă. Opt și-au pierdut viața și mulți au primit grave răni. Unui soldat ușa de la cupeu i-a strivit flueroanele de la picioare.

O telegramă din Cracovia anunță că numărul morților nu este atât de mare, după cum s'a vestit în primul moment al catastrofei. Conform acestei telegrame numai 2 pasageri au murit; iar peste o sută au fost răniți. Motivul catastrofei nu se știe încă.

— **Ministrul de externe rusesc la Marienbad.** Din Marienbad se anunță că ministrul afacerilor externe rusesc Isvolski a fost primit Joi după prânz în audiență la regele Eduard.

Audiența a durat un ceas și jumătate. S'a adus vorba asupra multor chestii, asupra întrevederilor dela Wilhelmshöhe, Svine-münde, Marienbad, Ischl și acordul anglo-rus. În privința acordului regele Eduard și-a exprimat bucuria că între ambele țări s'a încheiat acordul.

La despărțire regele a conferit ministrului marea cruce a ordinului Victoria.

— **Martirii științei.** Din Winnipeg se telegrafează că vaporul Duchers of Beshford al expediției anglo-americane a pierit în mare. Conducătorul vaporului Lissingwel, un geolog american și un al treilea tovarăș au părăsit în luna Februarie vaporul, luând cu ei de-ale mâncării pentru 60 de zile și au plecat în interiorul continentului. După 70 de zile dela plecarea aceasta, s'a întors numai un membru al expediției, ceilalți probabil și-au pierdut viața.

— **Lengyel Zoltán sub acuză.** Este cunoscută afacerea scandaloaasă dintre Lengyel Zoltan, deputat dietal și redactor la murdara „A nap“, — și fostul ministru de justiție Polónyi Géza. Lengyel Zoltán este cel care trânti cu atâta rușine din fotolul ministerial pe farsorul justiției, care dase în judecată pe veninosul deputat Kossuthist pentru pretinsă vătămare de onoare.

Nu mult după asta se duse Pelónyi care nici măcar în audiență n'a fost primit la rege pentru a-și lua adio cum e obiceiul. Lengyel Zoltán după-ce s'a putut bate pe pient pentru isprava sa, că a trântit un ministru, nu s'a îndestulit numai cu afăta, ci a căutat să afle greșeli și de ale guvernului coaliționist peste tot. Descoperirea scandalului cu Madame Schönberger Róza pe semne a fost prea puțin pentru a strica guvernului, de aceea Lengyel Zoltán căuta în dreapta și în stângă se află una-alta din isprăvirile guvernului, care afară de contele Negru, se solidarizase cu Polónyi.

Într'o zi, așa a povestit Lengyel în fișuica sa, veni la dânsul servitorul din ministerul de comerț, Hajdu, care provocându-se la sentimentele sale patriotice și jeluindu-se împotriva domniei coaliționiste, s'a angajat să pună lui Lengyel mai multe acte compromițătoare pentru guvern. Iată momentul potrivit pentru a tulbura apele guvernului — își, gândi Lengyel în sine, și primi ofertul lui Hajdu. Mâne zi de fapt, se prezintă servitorul din nou la Lengyel, aducând cu sine mai multe acte, cari se refereau la paușalele unor gazete kossuthiste și la pretinsul stupeudiu de 50.000 de coroane, acordat de guvern lui Horváth Mérv Károly pentru pretinsele sale servicii politice, prestate pe timpul „resistenței naționale.“ Neszeție Kossuth, va fi gândit Lengyel când a publicat actele din cuvânt în cuvânt; scandalul aduse în mare hal guvernul, iar Kossuth fu nevoit să se declare în parlament în chestie depunând pe biuroul Camerei și actele din chestiune, pe cari Hajdu le pusese din nou la locul, lor după-ce Lengyel pregătise un clișeu de pe ele. Scandalul se potoli, căci lumea se obicinui se astfel de lucruri, iar Polónyi avu iarăși ocaziune să dovedească judecătoriei ce fel de caracter este Lengyel, care fură și publică acie secrete. Lengyel se nizuia să dovedească că el este nevinovat, căci nu el a năimit pe Hajdu, ci acesta a venit la el, punându-i la dispoziție actele din chestiune fără să ceară remunerație. N'a ajutat nimica, căci Polónyi adause la acuza sa împotriva contrarului său și cazul acesta iar proculatura a pus pe Lengyel sub acuză pentru furarea și publicarea de acte secrete.

De sine înțeles că Lengyel înaintase împotriva acestei acuze excepțiile sale iar judecătorii după o desbatere de trei oare și jumătate a aprobat punerea sub acuză, respingând excepțiile lui Lengyel Zoltan.

— **Carambol.** Din Arad se scriu următoarele: Aproape de Vărădia un automobil s'a ciocnit cu trăsura unui țaran. Țaranul în urma carambolului a căzut din trăsura răsturnată atât de nenorocos, încât a rămas

mori pe loc. Automobilul nu s'a oprit, ci și-a urmat drumul mai departe.

— **Plecarea regelui Eduard din Marienbad.** Regele Eduard a plecat Vineri după amiază din Marienbad, cu tren special la Calais. Aici se va imbarca pe vapor pentru Londra.

— **K ssu h Ferencz în Capitală.** Ziarele ungurești aduc știrea, că ministrul de comerț, Kossuth Ferencz, Duminecă va sosi din Carlsbad la Budapesta.

Viața socială.

Desp. Oravița al Asociațiunii își va ține adunarea generală în comuna Comorște, la 22 Septembrie n., orele 10 a. m.

Cronica feminină.

Istoria minciunilor.

Măestria minciunilor făurite pe lavița de la poartă ori la fântâna din răscruci ori cu alte atâtea și atâtea prilejuri nu este de eri de alaltăeri. Oameni de bună credință au dovedit că măestria aceasta este aproape de o samă cu maica Eva, căci, în vremile cele mai vechi, pe vremea egiptenilor și israelitenilor celor vechi, meșteșugul acesta era în deplină floare.

Ba ce e mai mult, pe atunci nu se îndeletniceau numai femeile cu acestea, ci și bărbații, „stăpânii seriozității“. Chiar și ei se îndeletniceau bucuros alătura cu femeile cu arta de-a face dintr'un țanțar un armăsar. Și pe vremea aceea era limba femeilor tot atât de ascuțită și vorba bărbaților tot atât de nesigură ca și astăzi.

În evul vechiu găsim vatra făuririi de palavre la poporul grec piața, așa numitul „agora“, unde se aduna politicianul și cetățeanul grav fiecare aducând ceva nou cu sine de unde porniau apoi toate poveștile lor guralive în formă nouă. Iar aceste până ajungeau în capul orașului sau al satului menajate din gură în gură din țanțar se făceau adevărați armăsari. „Agora“ era la greci ceea ce e azi la noi casa comunală, centrul vieții publice, politice sociale, comerciale, etc. a comunei.

Era natural deci ca de aici să pornească scânteile palavrelor, cari se pripășiau pe la casele matroanelor grecești, unde își aflau apoi adevăratul leagăn de înflorire. Mai târziu s'a adevărit „agora“ prea mic și i-a venit în ajutor locul numit „gimnasion“, locul exercițiilor gimnastice ale grecilor. Pe lângă locurile acestea s'au ridicat cu vremea localuri de petreceri, băi și alte așezăminte de acest fel, cari toate au dat nou avânt desvoltării în ramuri mai largi a palavrelor, dând ocazie de întâlniri mai dese bărbaților și femeilor.

Și că într'adevăr grecii și grecoaicele au priceput foarte bine meșteșugul palavrelor o dovedește scriitorul Aristofanes cam (450—380 în. Chr.) care a dat în comedile sale, icoane vii ale vieții publice din Atena, satirizează cu mult spirit și această însușire pătimașă a Atenienilor.

Nu s'au lăsat mai prejos în această gimnastică de limbă nici soții contemporani ai Grecilor, Romanii. Și la ei podul minciunilor era piața, în Roma „forul“, precum și în multele localuri de băi, cari erau foarte obicinuite și cercetate cu multă predilecție mai ales de frumoasele Romane.

Aceste localuri de băi erau și pentru bărbați și pentru femei adevărate, casine. Aici putea afla Romanul știrile mai exacte pentru-că aici sosiau mai întâiu, aici erau întâmplările mai proaspete și tot ce apăria nou în literatură aici venia mai întâiu. ¶

Nu-i mirare deci când mulți cetățeni romani petreceau aproape ziua întreagă în aceste localuri.

De oare-ce însă nu toți cetățenii își puteau permite luxul de a se desfăta în comoditatea acestor localuri știrile de aici

treceau afară în forul roman, în piață, unde erau poporul de rând. În gura acestor „plebs romana“ se frământau știrile și minciunile alcătuiind cele mai bizare forme și așa umpleau țara de-alungul și de-alatul.

În evul mediu găsim măestria minciunilor și în țările creștine. Vatra s'a mutat însă în atelierile bărbierilor. Saloanele de ras, tuns și frizat au luat mare avânt în vremile acestea, și ele dădeau prilej de întâlnire tuturora, mare și mic, bogat și sărac și totodată câmp deschis pentru minciuni. De aci se explică faptul, că într'o vreme bărbierii duceau rol conducător în viața socială.

Martori la fel de fel de scene și informații de fel și fel de întâmplări s'au ciselat cu timpul foarte mult iar pe de altă parte faptul că numai cei mai deștepti băeți puteau îmbrățișa această meserie esplică împrejurarea, că într'un timp s'au validat mulți bărbieri și ca scriitorii destoinici. Unii își prindeau observările lor în satire pline de spirit, iar alții croiau poezii pe cari le cântau mușteriiilor.

Poeziile se 'nțelege erau în totdeauna prinse din întâmplările zilei și pururea însoțite de observații satirice și glumețe. Mușterii le gustau cu multă plăcere și 99 procente dintrânsii le învățau și le propoveduiau mai departe.

Iar rolul conducător în minciunile de acest fel l-au avut în evul acesta orașul Florența în deosebi pe vremea familiei Medici.

Din Italia s'a răspundit acest nou sistem de minciuni în toate statele Europei și a stăpânit întreg evul mediu. Tradiția, azi ne povestește despre vestitul bărbier Figaro, pe care l-a eternizat Mozart în „Nunta lui Figaro“ și Rossini în „Barbierul de Sevilla.“

Vremile mai nouă au usurpat însă această stăpânire a bărbierilor și saloanele lor încetul cu încetul și-au pierdut valoarea rămânând simple ateliere industriale.

Locul lor l'au luat crășmele, casele și cafenelele unde și azi se face aceiaș gimnastică de limbă și acelaș exercițiu în propagarea iubirii deapropelului ca și înainte sute și sute de ani.

E interesant însă faptul că toate datele acestea nu vorbesc de noi femeile, cărora ni-a ieșit vestea nedreaptă că-am fi cultivătoarele minciunilor. Amintirea ce o fac datele istorice despre noi cade în planul al doilea. Istoria recunoaste că bărbații au fost aceia cari au fost adevărații făuritori ai minciunilor, câtă vreme cercul de activitate al femeii nu trecea peste pragul casei ca și astăzi.

Deci nu avea nici pe departe acel prilej pe care l'au avut și-l au și în ziua de azi bărbații.

Adevărat că în decursul vremii ridicându-se și femeia la o stare mai mulțumitoare s'a deschis și femeilor cale pentru de-a se infecta de patima aceasta pe care au cultivat-o apoi în șezători, la clacă, iar clasa burgheză la soarele, petreceri jururi etc.

Astăzi adevărat că și noi femeile ne îndeltnicim cu această măiestrie pe o scară destul de întinsă.

Causa primordială însă au fost bărbații, ei au cultivat mai mult în cursul vremilor.

Pe nedrept suntem noi învinuite că am fi matadoare în arta aceasta, că ar fi specialitatea noastră câtă vreme în ziua de azi observând cu obiectivitate rostul vieții sociale de azi meșteșugul acesta e cultivat în aceiași măsură de bărbați ca și de femei, dacă nu cumva în măsură mai mare decât acestea.

Și nici nu este nădejde ca în curând să se stărpească rădăcina, deoarece va mai curge multă vreme pe alvia veacurilor până vor ajunge oamenii să-și vadă întâiu bârna din ochiul propriu și apoi paiul din ochiul altuia.

Florica.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și filii

de

(38)

Ivan Turghenieff.

„Am să-ți spun spre mângăere — adause Bazaroff — că acum ne batem joc de toată medicina și nu ne supunem nimăruia, în materia asta.“

„Cum se poate? Și tu, totuși medicina ai ales-o?“

„Da, căci una nu o scoate pe ceialaltă.“ Vassili Ivanovici își îndesă degetul în lulea în care mai era nițică spuză.

„Se poate, se poate, nu mă pun la dispută. Păi, ce-s eu? Un asistent de medic, volatou (iată tot). Acuma iată-mă în formă de agronom. Eu am slujit în brigada bunicului d-tale — adause întorcându-se iară spre Arcadis — D zeu, multe-am mai pățit eu în astă viață. Ce societate să nu fi cercetat eu, și oare este om cu cine să nu mă fi cunoscut! Chiar eu, făptura ce Vă stă acum în față, eu cu mâna mea am pipăit pulsul prințului Witgenstein și al lui Incovschi! M'am fost cunoscut chiar și cu cei din patrusprezece (*), în oștirea dela sat, mă înțelegeți.“ — Vassili Ivanovici rosti cuvintele acestea strângându-și buzele cu noimă.

„Pe toți de-arândul îi cunoșteam. În cele din urmă nu-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Zic zeu că bunicul d-tale a fost om nu șagă, un ostaș în tâlpi.“

„A fost un prost ca butucul, zi numai adevărat“ trânti vorba Bazaroff.

„Ce vorbe, astea Eugen... n'am să-ți o iert. Fără îndoială generalul Chirsanoff nu era de aceia...“

„Deh! Lasă-l să odihnească! ... îi curmă vorba Bazaroff — La sosire am înat de seamă că păduricea de mesteacăn a crescut de minune.“

Vassili Ivanovici se făcu deodată voios.

„Asta încă-i nimic; grădina s'o vezi. Eu am sădit-o cu mâinile mele! Avem p'acolea pomi, tot soiul de copăcei și plante medicale. Ori cât radeți voi, cei tineri, pe bătrânul Paracels, nime nu l-a întrecut cu vorba lui: *In herbis, verbis et lapidibus*... Cât pentru mine, tu paremi-se știi că m'am lăsat de practică, dar mi-se întâmplă de câte două trei ori la săptămână să mă apuc de vechea meserie. Vine lumea de mă întrebă de sfat, doar nu vei da afară cu ei. Adeseori vin de cei săraci mai ales, căci n'avem medic în aceste părți. În vecini avem un bătrân major, care se mai leagă și el de lecuitul bolnavilor. Îl întrebasesm într'una din zile, dacă studiase medicina. Îmi răspunde: „De unde să fi studiat, din filantropie fac ce fac.“ Ha, ha, ha, din filantropie! Ha, ha. Ce zici la una ca asta? Ha, ha, ha!“

„Fedca, vino de-mi umple o lulea“, strigă Bazaroff cam aspru.

„Mai avem încă un doctor, — inceptu din nou Vassili Ivanovici, dar glasul parcă-i tremura de un fel de îngrijorare. — Inchipu-eți, sosește la un bolnav pe când acesta era deja *ad patres*.

Servitorul nu-l lasă să intre și-i spune că nu mai e lipsă de el. Medicul care nu se așteptase la un răspuns ca acesta, se întristează și întreabă dela servitor: „A sughițat bolnavul înainte de a muri, da?“ — Da. — Și tare? — Da. — Așa? E bine. — Și s'a dus, ha, ha, ha!“

Bătrânul n'avea soț la răs. Arcadis ridea din complenanță. Bazaroff trase o gură de fum și atât. Taifasul lor dăinui în chipul acesta aproape un ceas. Arcadis se duse în odaia sa, care răducea cu autişambra unei scălzi dar era curată și comodă. În sfârșit se ivi Taniușa dându-le de știre că masa e gata.

Vassili Ivanovici se sculă cel dintâi.

„Poftiți domnilor și mă iertați dacă v'am fost de urât. Nădejduesc că bucătăreasa mea o să Vă îndestulească mai tare decât mine.“

De și nu mai în pripă fusese pregătitu ameaza era foarte bună și bogată. Sinărg

(*) Aluzie la uneltrea din 14 dec. 1825.

vinul mai lăsa de dorit. Xeresul, negru de tot, ce-l cumpărase Timofeici la oraș de la un neguțator de-al lui, avea înz de sacăz și be aramă.

Nici muștile nu-ți dădeau pace. De altădată un copilaș de servitor le alunga cu o creangă, dar Vassilici Ivanovici îl scuti astăzi de lefteria aceasta ca să nu fie luat în zeflema de tinerii progresiști. Arina Vlassievna își făcu o leacă de răgaz ca să se pună în paradă. Avea o ceapsă mare cu petele și un șal vânat cu flori.

Se puse iară pe plâns cât ce îl zări pe Eniușa, dar nu fu nevoe ca brațul ei să ostenească cu potolirea ei, își svântă ochii iute ea de sine de frică să nu-și murdărească șalul. Tinerii să apucară sânguri de mâncat.

Bătrânii fiind deja după masă, nu gustară de fel. Servirea o făcea Fedca, care se necăjea mult cu ciubotele sale, și o femeie chioară, la care-i zicea Anfizușca, și împlinea toate slujbele de celăriță, de bilitoare, și de găinăreasă. În toată vremea prânzului Vassili Ivanovici se plimba prin odaie cu o față fericită, aproape înecstaz, istorisind grijil sale crâncene pentru politica împăratului Napoleon, și pentru obscuritatea chestiilor italiene. Arina Vlasievna par-că nici nu-l luase de seamă pe Arcadis.

Economie.

Lipsa de cărbuni. Știm că în iarna trecută în urma neajunsurilor în comunicația căilor ferate, lipsa de cărbuni a fost mare, iar prețurile s'au urcat în mod simțitor. Multe fabrici au fost necesitate a reduce sau chiar a sista producția din cauza lipsei de cărbuni.

Căile ferate din nordul Ungariei în deosebi, au sistat chiar astă iarnă câtva timp, din cauza lipsei de vagoane, transportul de cărbuni.

Acum se vestește din nou, că lipsa de cărbuni cari a pricinuit atâtea pagube industriei, se ivește iarăș.

Grevele din Germania au avut de urmare, că cărbunii s'au scumpit.

Fabricanții și comercianții de cărbuni grăbesc cu comanda lor, ca astfel să și procureze din vreme cantitățile necesare de cărbuni.

Incepând dela 18 și până la 24 August minele de cărbuni din apropierea căilor ferate ungare au liferat 8105 vagoane cărbuni.

În ministerul de comerț se va ține în curând o anchetă, în care se vor desbata mijloacele prin cari s'ar putea împedeca, ca lipsa de cărbuni să devie din nou actuală.

Din cercuri bine informate se colportează știrea, că căile ferate de stat din cauza lipsei de vagoane nici de astădată nu va putea satisface transportului regulat.

Congresul de petrol. Deschiderea oficială a congresului internațional de petrol se va face mâne 8 Septemvrie n, la orele 10 și jumătate în palatul „Ateneului Român“ din București.

Ședințele plenare se vor ține la Ateneu, iar secțiunile se vor întruni în palatul Universității.

Congresiștii vor face Marți o excursiune de studii în ținuturile petrolifere din valea Prahovei.

După cum scriu ziarele din București, acolo au sosit deja mai mulți delegați străini. Așa: F. Lucas, miliardar american, care a descoperit și exploatează terenurile petrolifere din Texas, apoi Androsoff, profesor de geologie și Charitchoff, director de laborator din Rusia, a sosit dl Cronguist, delegatul Suediei.

În genere toate statele trimit delegați la congresul de petrol din București.

Acest congres va fi de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea Industriei de petrol.

Tariful vamal pentru prune uscate în ortate din Serbia. Guvernele Austriei și Ungariei au comunicat prin ministrul plenipotențiar al Monarhiei noastre din Belgrad, că oficiile vamale au supus până acum din

greșală prunele uscate importate din Serbia tarifului vamal de 14 coroane pentru 100 de kilograme.

Pe viitor s'au luat dispoziții, ca pentru prunele uscate importate din Serbia să se ia numai trei coroane vamă de 100 kilograme.

Aceasta dispoziție a guvernelor Monarhiei a făcut impresie bună în Serbia, care are un extins export de prune uscate.

Incasările căilor ferate. Societatea căilor austro-ungare priv. de stat au încasat în luna August anul corent, 6,434.013 coroane (+ 524.849 lei de aceeași lună din anul 1906).

Societatea căilor ferate de Sud au încasat în luna August anul corent 6.810.108 coroane adevăc ca 525.627 coroane mai mult, decât în luna August 1906.

Bursa de efecte. Știrile sosite de la bursele din străinătate n'au fost de felul, ca să dea zor speculației.

Circulația a fost mărginită, s'au făcut tranșacțiuni puține.

Cursurile s'au menținut.

Tendența la încheiere a fost fermă.

Circulația în târgul efectiv a fost nominală.

Rentele și valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile băncii de credit	Coroane
" " austriac	— 635.—
" " ung. a.	— 741.—
" bilocal de escompt a.	— 477.—
" soc. căilor ferate austro ung.	— 656.50
Renta ung. de aur 4 proc. vîndu	— 119.40
" " coroane 4 " "	— 92.80
" austr. de aur 4 " "	— 115.50
" " coroane 4 " "	— 96.75
Scrisori fonciare „Albina”	— 101.—
Napoleon'or (20 franci aur)	— 19.19
mărci germane, aur	— 23.56
Gălbena austriaci și ungurești	— 11.43
Billete germane 100 mărci	— 117.75
" franceze 100 franci	— 95.85
" italiene 100 lire	— 95.87
" române 100 lei	— 95.25
Ruble rusești de hârtie	— 2.54

Prețurile cerealelor. Târgul efectiv de cereale a fost liniștit. Circulația mărginită. Prețurile tuturor cerealelor s'au menținut.

Producții nu oferă cereale, cumpărătorii și îndeosebi morile nu dau prețuri urcate. Astfel circulația nu se poate desvolta.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 15.000 măji metrică grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kilograme greutate) s'a plătit 23 coroane 40 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kilograme greutate) 21 coroane 30 fileri de mază metrică (= 100 kilograme).

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

	sosit	expediat	măji	metrică
Grâu	—	—	13000	— 5121
Secară	—	—	2189	— 8184
Orz	—	—	5197	— 3303
Ovăș	—	—	5076	— 3905
Cucuruz	—	—	—	— 353
Rapiță	—	—	—	— 792
Păină	—	—	—	— 12671
Tărâțe	—	—	324	— 1975

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost

Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie: 11.34, 11.42—11.41; pro Aprilie 1908: 11.84, 11.94—11.93.

Secară pro Octomvrie: 9.66, 9.70—9.71.

Ovăș pro Octomvrie: 6.75, 6.74—6.75.

Cucuruz pro Septemvrie: 6.75, 6.74—6.75 pro Aprilie 1908: 6.86, 6.86—6.89 K. de 50 kilograme.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme.

Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș —, Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48, Timișoara —, Beciherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport, precum și taxa de asigurare.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport special). Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 2999 vite cornute (boi, tauri vaci) adevăc cu 299 capete mai mult, decât în săptămâna precedentă. Nevândute su rămas 380 capete.

Deși cererile au fost mai numeroase, decât în săptămâna precedentă, prețurile viteilor de calitate inferioară au căzut cu 2 coroane de mază metrică (100 kgr.), iar vitele de prima calitate s'au vândut cu prețuri neșchimbate tendența în prețuri a fermă.

Prețurile au fost:

Tauri prima calitate 682—82 coroane, calitatea inferioară 52—86 coroane de mază metrică (100 kgr.).

Boi grași prima calitate (ungari) 82—98 coroane excepțional și 90 coroane, calitatea mijlocie 72—80 coroane, calitatea inferioară 58—70 coroane de mază metrică (100 kgr.).

Boi târcași prima calitate 86—94 coroane, excepțional 98 coroane, calitatea mijlocie 70—84 coroane, inferioară 70 60—68 coroane de mază m. (100 kgr.).

Vite slabe de pășune 22—74 coroane de mază m. (100 kgr.).

Boi din Bosnia calitate aleasă 62—74 cor. excepțional 78 coroane, calitatea mai slabă 55—60 coroane de mază m. (100 kgr.).

Vaci ungare 52—74 coroane, vaci târcate 52—84 coroane, excepțional 88 coroane de mază m. (100 kgr.).

Btvoll 44—49 coroane de mază m. (100 kgr. Juncani 56—72 coroane de mază metrică (100 kgr.).

Vitei indigeni prima calitate 88—96 fileri, calitatea mai inferioară 78—86 fileri de kilogram.

Oi: Prima calitate 56—59, excepțional 63 fileri calitatea mijlocie 50—54 fileri, calitatea inferioară 43—46 fileri de kilogram.

Târgul săptămânal de cai din Budapesta. În târgul de săptămână din Budapesta, ținut în „Tattersaal” s'au adus 305 cai prima clasă și 314 cai de clasa a doua, în total 619 cai.

Din aceștia s'au vândut 289 .

Piața din Budapesta.

L

Cereale.

Grâu, mază metrică, frumos .	23 cor. 40 fil.
" " " " mijlociu .	22 cor. 75 fil.
" " " " mai slab .	21 cor. 30 fil.
Secară, mază, m. dela	18 cor. 70 fil. 19.20
Orz, " " " "	15 cor. 40 fil. — 15.80
Cucuruz nou, " " "	13 cor. 60 fil. — 13.80
Ovăș, " " " "	16 cor. 15 fil. — 16.80
Rapiță, " " " "	— cor. — fil. — —

M.

Produse.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	154 cor. — 156 cor
Slănină,	132 cor. — 139 cor
Cartofi,	380 cor. fil. 580 —

Spirit,	58.50 cor. — 59.50
-------------------	--------------------

NL

Târgul de porci Eobanya (Steinbsuch)

(Prima calitate ungară).

Pătrâni	— — — fileri kilogramul
Tineri	137—138 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Portretul dlui deptat

Dr. Alexandru
Vaida Voievod

să poate procura la

Redacția
„Poporul
Român”
Budapesta.

Prețul 50 fil.
plus 10 fil.
porto.

A apărut

≡ Dreptul de vot ≡
universal și secret

Cu învălitoare foarte frumoasă. Se estinde 64 pagini.

Prețul 20 fil.

CUPRINSUL:

Ce e parlamentul (casa țării?)
Cine are drept de vot?
Dreptul de vot:
în orașe
în satele din Ardeal.
Cum se fac la noi alegerile?
Cercurile de alegere.
Casa deputaților e casa domnilor.
Ce lucră dieta?
Unde e scăparea?
Ce zic conștrării votului universal?
Darea (pôrția).
Inteligența.
«Primejdia națională».
Ungaria și străinătatea.
Ce spune guvernul?

Se poate procura la Tip. și Librăria
„Poporul Român”, Budapesta,
VII., István-ut 11.